

अगृह्याद्यात्मता (agrhyādyātma-tā) *f.* the state of being incomprehensible etc. (आत्मा) अगृह्याद्यात्मतां यातः स्वमहिम्नि व्यवस्थितः BrĀraUBhVā. iv. 4. 1159.

अग्रेन्द्र (agendra) *m.* A a lordly mountain आरुह्याग्रेन्द्रम् ... महेन्द्रम् । ...वायुपुत्रेण...लङ्घितः सागरः Abhise. 2. 1; BhāgP. iii. 13. 23; उल्लिख्यमात्रः स विडम्बयन्नमः समुत्पत्तिष्यन्तमग्रेन्द्रम् ... करेणुरारोहयते निषादिनम् S'isuVa. 12. 5; तिलतुलां यान्त्यग्रेन्द्रा युगान्ते SūryaS. 78; तम्...अग्रेन्द्रं गान्धवाहिरधिरुह्य RāmC. 16. 1; NavaSāC. 4. 59; UdaySuKa. 82. 17; Raghunā. 8. 77; B a particular lordly mountain i Mandara उपर्यग्रेन्द्रम् ... सहस्रबाहुः । तस्थौ BhāgP. viii. 7. 12; ii Meru अग्रेन्द्रो धनुः ... रथचरणपाणिः शर इति । दिधक्षोरस्ते कोऽयं त्रिपुरतणमाडम्बरविधिः Mahimna. 18 = YaśasCam. ii. 255. 15; iii Himālaya अङ्गादग्रेन्द्रजनुषः कृतसंनिधाना । दुर्गा YātrāPra. 1. 48; 1. 105; ĀnandMaSt. 48; योगे योऽग्रेन्द्रजाया रतम् ... धत्ते RasSa. 240. 1.

अग्रेन्द्रकन्दर (agendra-kandara) *n.* cave in a big mountain इयं परि-
भ्रान्तिरग्रेन्द्रकन्दरे...ते शंसति कार्यगौरवम् NavaSāC. 4. 59.

अग्रेन्द्रकन्या (agendra-kanyā) *f.* daughter of Himālaya (= Pārvati) अग्रेन्द्रकन्यापरिणीरमुष्याः स्वप्ने स्वयं लोचनगोचरोऽभूत् YātrāPra. 1. 105.

अग्रेन्द्रकुल (agendra-kula) *n.* group of lordly mountains अग्रेन्द्रकुल-
पक्षतिप्रलयभीषणारम्भदम्भोलिदहनदुर्वारडम्बरमासृत्रितं रक्षासाशुक्षणिप्रकरम् ... नियमयितुम् UdaySuKa. 82. 17.

अग्रेन्द्रजनुष (agendra-janus) *f.* (Pārvati) born of Himālaya अङ्गाद-
ग्रेन्द्रजनुषः कृतसंनिधाना । दुर्गा YātrāPra. 1. 48.

अग्रेन्द्रजा (agendra-jā) *f.* (Pārvati) born of Himālaya नासा
विनाशयतु तापमग्रेन्द्रजायाः ĀnandMaSt. 48; RasSa. 240. 1.

अग्रेन्द्रधैर्य (agendra-dhairya) *adj.* possessed of the steadfastness
of a lordly mountain अवनीपतिः...अपरं तीरमगादग्रेन्द्रधैर्यः Raghunā. 8. 77.

अग्रेन्द्रसंनिभ (agendra-sannibha) *adj.* resembling a lordly moun-
tain भगवान्यज्ञपुरुषः...अग्रेन्द्रसंनिभः BhāgP. iii. 13. 23.

अग्रेपन (a-gepana) *adj.* not deterred, not shaken, firm अग्रेपनोऽग्रेपत
स ब्रजम् DhātuKā. 1. 48.

अग्रेशय (age-śaya) *adj.* Śiva (residing on the mountain) अग्रेशयम् ।
...धाम पुंगवध्वजमाश्रये Acyutarā. 1. 0.

अग्रेषुमित (ageṣu-mita) *adj.* numbering fifty-seven (चलाङ्काः)
द्विरग्रेषुमिताः ... आर्कैः GrahaLā. 3. 5.

अगो (á-go) *adj.* destitute of cows, poor उक्थं वन शस्यमानमगोरैरिरा
चिकेत R.V. viii. 2. 14; SV. 1. iii(1). 4. 3; ते ह्यगावोऽभद्रा आसुः JaimiBr.
2. 370; *m.* A not a cow or bull (i. e. any other animal) जुहोति...सौर्यै गां वा
श्वेतं तदभावेऽगौः श्वेतः स्यात् HirS'S. vi. 8. 26; पशुश्रेयदाप्लाव्यागामग्रेणाश्रीन्परीत्य
PāraGS. iii. 11. 1; एतेनाघटोऽगौरधमैश्च व्याख्यातः VaiśaSū. ix. 1. 8; असन्
अश्वो गवात्मना अगौः NyāyBh. 262. 2 (on iv. 1. 37); JaineVyā. 58. 28 (on i.
3. 68); विपक्षव्यापकश्च अगौरयं विषाणित्वात् NyāyVār. 166. 11 (on i. 2. 45);
अगौरिति विज्ञानं गोशब्दश्राविणः... । येनागोः प्रतिषेधाय प्रवृत्तो गौरिति ध्वनिः
TattvSamā. 914; 943; वेनुरपि गौः अगौः इत्युच्यते क्षीराख्यं फलं न प्रयच्छति
इति GitāBh.(Sān.) 125. 6 (on 4. 18); UpadeSā. 412. 145; गोसामान्यस्य
भिन्नत्वादगौरित्येष भिद्यते S'lokaVār. 5(13). 66 (583. 1); प्रतिपन्नगोखलक्ष-
णोऽपि भ्रान्त्या तदन्वयाध्यवसायात् तत्साध्याधिक्रियायां न प्रवर्तते । यदा तु
तद्व्यवच्छेदो भवति-अगौर्न भवति-इति तदा प्रवर्तते S'arka. 24. 10; 47. 24;
अगावोऽनश्वाश्च ह्रस्वादयः NyāyMañ. i. 278. 17; के पुनरगावो यद्वाद्यवृत्त्या
गवाकारेष्वेकत्वमारोप्यते NyāyKa. 320. 2; अगवां यद्वत् । ... अङ्गनं प्रशस्यते
रात्रिदिनेष्वपश्यताम् SiddhYo. 61. 191; शाबलेयादिविशेषरूपस्यैवागावोऽश्वादयोऽ-
पोह्याः स्युः NyāyRa. 567. 16 (on 5(13). 5); 581. 9 (on 5(13). 57); न ह्यप्रतीते
गवि तद्व्यतिरेकात्मनागवां निरूपणं संभवति S'astrDi. 104. 4 (on i. 1. 5); उक्तं हि
वाक्यपदीये न हि गौः स्वरूपेण गौर्नाप्यगौः गोत्वाभिसंबन्धात्तु गौः KāvyaPra. 33. 5;
BhāvPra.(Sā.) 161. 15(6); RasGañ. 183. 6; गोपिण्डेष्वगोभ्योऽश्वादिभ्यो व्यावृत्ति-
रस्ति TarkBhā.(Ke.) 76. 6; गोत्वं कुत्र वर्तते...नाप्यगवि विरोधात् Upask. 52. 7
(on i. 2. 3); 376. 8 (on ix. 4. 4); अभूत्सुरगौरगौः...कल्पद्रुमः कल्पनातीतः...भूधवे
दानप्रोन्नतचारुपाणिकमले EI. xi. 281. 4; B not the word go अगौर्गौः सम-
पद्यत MahāBh. i. 71. 17 (on i. 1. 15); नञः परस्याः प्रकृतेः सान्तो न...अगौः
JaineVyā. 276. 35 (on iv. 2. 67); नाशिष्यगोवत्सहले CāndraVyā. v. 2. 102 =
S'akataVyā. ii. 2. 114 = SiddhaHe. iii. 2. 148 = SaraKaṅṭhā.(Gr.) vi. 2. 120;
KāśiVr. on P. v. 4. 71; vi. 3. 83.

अगोअर्घ (á-goargha) *adj.* not worth a cow यत्कल्यां ते श्रुफेनं ते
ऋणीपानीति पणेतगोअर्घं < सोमं कुर्यादगोअर्घं यजमानमगोअर्घमध्वयुम् ... गवां ते
ऋणीपानीत्येव ब्रूयाद्गोअर्घमेव सोमं कुरीति TaiS. VI. i. 10. 1.

अगोःप्रापणम् (a-golprāpaṇam) *adv.* at such a height where a bull
(or cow) cannot reach रौद्रान्यजमानोऽङ्गलिनोदस्यस्यगोःप्रापणम् KātyS'S. v.
10. 18 (comm. यथा क्षिप्तानूर्ध्वमुखोऽपि गौर्न प्राप्नुयात्)

अगोकुलविषयवृत्ति (a-gokulaviṣayavṛtti) *adj.* who has no inclina-
tion to the objects of the group of sense-organs नन्दाय गोकुलविषयवृत्तयेऽपि
अगोकुलविषयवृत्तये...विश्वमूर्तिः...व्याजहार ĀnandRa. 1. 37(2)

अगोग्रहण (ago-grahaṇa) *n.* knowledge of what is not a cow यस्य
गोप्रतिषेधकाः पूर्वं नचादयो न प्रसिद्धाः तस्यागोग्रहणं नास्ति S'arka. 47. 24.

अगोग्रहम् (a-gograham) *adv.* without seizing the cows जय...गाम-
गोहरम् S'ārṅgaPa. 549(7) (comm. अगोग्रहम्)

अगोग्न (a-goghna) *adj.* not killing the cows मत्तवारणाः...अगोग्ना अपि
गोशीर्षम्...उप(? इ)हन्तः AvantiKa. 105. 6.

अगोग्रात (a-goghrāta) *adj.* not smelt by a cow अगोग्रातमस्पृष्टं सूद्र-
वायसेः...अन्नाद्यमद्यात् VedavyāSm. 3. 57.

अगोचर (a-gocara) *adj.* [*f.* -ā] i i not within the range (of
sense-organs or mind) ii not within the scope (of sight), imperceptible
iii beyond the range (of words), indescribable, inexpressible iv beyond
the range (of mind), inconceivable v beyond the sphere (of understand-
ing), incomprehensible vi not to be qualified vii unknown, not
knowable viii beyond the reach (of valid cognition), beyond (proof)
ix inaccessible, unattainable, unreachable 2 incurable, beyond control
3 impossible 4 unfit 5 without an object, having no object.

1 i not within the reach or range or scope (of any of the senses or mind
in general), not an object खानामगोचरोऽहम् SvātmNi. 119; अध्यासः स कथं
स्वामिन् भवेदात्मन्यगोचरे SarvaVeSāSam. 468; सर्ववेदान्तसिद्धान्तगोचरं तमगो-
चरम् । गोविन्दं परमानन्दं मद्गुरुं प्रणतोऽस्म्यहम् ViveCū. 1; प्रसीद व्यक्त विस्तीर्ण
विस्तीर्णानामगोचरं PañcaRā.(Nā.) iv. 4. 7; सत्तामात्रमगोचरम् ... तज्ज्ञानं ब्रह्म-
संज्ञितम् KulārT. 9. 7; रूपं तवाशेषविकारहीनमगोचरं निर्मलमेकरूपम् KūrmaP.
132. 3 (1. 12); वेदविद्विहिं वेदान्तैस्त्वगोचरमिति श्रुतिः LiṅgaP. i. 27. 50; i.
86. 58; परं ब्रह्म ... अगोचरम् GaṇeP. ii. 51. 30; रामं विद्धि परं ब्रह्म...अगोचरम्
AdhyāRā. i. 1. 32; ततः परमाकाशमतीन्द्रियमगोचरम् । ... अश्रुते S'ārṅgaPa.
4597; तदात्मानं ज्ञात्वा ... अगोचरम् BrBrahmaS. i. 7. 37; 1 ii not within

the scope (of visual sense), imperceptible अथ दृष्ट्यगोचरान् कपोतान्
विज्ञाय लुब्धको निराशः श्लोकमेकं पठन् निवृत्तः PañcT. [Ed. Kosegarten] 2. 2
(106. 14); चरमं चारुशीलानां विनयेन विमार्गताम् । आविर्भवन्ति भव्यानामभव्या-
नामगोचराः (ओषधयः) RāmC. 35. 98; नरेन्द्रोऽपि तेन चर्मचक्षुषामगोचरेण तस्य
साक्षात्त्रिजदिव्यरूपाविष्करणेन...प्रतिग्राहणाय...आवर्जितमनाः...तं जग्राह TilaMañ.
45. 6; स शिवः...अगोचरस्तदान्येषां तत्रैवान्तरधीयत BrDharmaP. i. 33. 37 (? 27)

(हरः) अगोचरो दृष्टिगतः GaṇeP. ii. 79. 5; स खलु दृष्टेर्गोचरो बभूव UdaySu-
Ka. 30. 14; 142. 28; तस्यास्तुङ्गस्तनच्छाया चकास्ति त्रिवलीतटे । लीना तिमिरलेखे
वदनेन्दोर्गोचरे VikraDeC. 8. 50; कङ्कादीनपि...दृष्टेर्गोचरान् । स्वपक्षबलसामर्थ्यात्
प्रहर्तुं शालिवा(?)क्षमः Mānaso. iv. 13. 1377; युगादिनाथस्य...आहारनी(? वि)-
हारविधिर्लोकानामगोचरः TriṣaSaPuC. i. 2. 661; श्रीनाभेयविभोविम्बं पित्तला-
मयमद्भुतम् । दृशामगोचरं रोचिःपूरतः सूर्यबिम्बवत् PrabhāC. 181. 18; सुष्टेरादौ
त्वमेकासीत्(? स्त) मौरूपमगोचरम् MahNirvāT. 4. 25; स जगाद दृशोर्गोचरः
SivLi. 15. 54; मायामनुष्यः सहसा तदक्षामगोचरो गोकुलपालकोऽभूत् HariVi.
2. 14; 1 iii beyond the range (of words), indescribable, inexpressible,
inexplicable वाचामगोचरां हर्षविस्थामस्पृशत् DaśKuC. 144. 1; प्रत्यस्तमितमेदं
यत् सत्तामात्रमगोचरम् । वचसामात्मसंवेद्यं तज्ज्ञानं ब्रह्मसंज्ञितम् ViṣṇuP. vi. 7. 53;

(राजनाथिका) वाचामगोचरमगोचरमेव बुद्धेरीदृक्तया न कलनीयमनन्यतुल्यम् । त्रैलो-
क्यगर्भपरिपूरितशक्तिचक्रसात्राज्यसंपदभिमानमभिसृष्टशन्ती BrahmandP. iii. 18. 6;
अस्मद्विरामगोचरोऽयमस्याः पुण्याशयायाः शोकः HarsaC. 326. 5; वाचामगोचरः...पर-
मात्मा S'vetāUBh. 50. 2 (on l. 0); 93. 19 (on l. 7); वाचामगोचरोऽहम् SvātmNi.
139; अचैनं तव गिरामगोचरे न प्रयाति विषयान्तरं मनः TripuMāPūSt.(Sān.) 114;

ध्वनेस्तत्त्वं गिरामगोचरम् Dhvanyā. 33. 1 (on l. 1); यतो जानाति नैतस्य तत्त्वं वाचा-
मगोचरम् BrKathāK. 18. 3; यो युवराजसमरकेतुस्नेहः ... अगोचरः सुहृदाश्वासना-
नाम् TilaMañ. 385. 5; नमामि गणनाथम् ... वाचामगोचरम् GaṇeP. i. 3. 7;
i. 37. 25; i. 48. 38; ii. 54. 55; तस्यैतस्य ... स्वरूपमेदो वाचामगोचरः VedāSam.
74. 9; वाचामगोचरं प्राप्य कष्टमिष्टवियोगतः । मूर्च्छामगच्छतामाशु ते PāṇḍaC.
8. 472; 12. 309; त्वच्चारित्रमगोचरं कविगिराम् SaduktiKa. 195. 5; वाचामगोचराणि
संग्रामसिंहस्य...तानि चरित्राणि HammiMaMa. 2. 30(5); प्रियत्वं वाचामगोचरम्
S'rutaPra. iA. 61. 3 (on i. 1. 1); शान्तिमत्यप्यथावस्थान्तरं वाचामगोचरम् ।

नयन्यनुभवं रोमविकारेण सहोत्थिता SamarāSamā. 7. 389; प्रतापरुद्रदेवस्य गुणा
वाचामगोचराः PratāYaBhū. 12. 4; स्वगोचरानेवमगोचरो गिरां बलानुजो बालधिया-